

TARİH BİLİMİ

9 Sınıflar Tarih ①

Tarih: Geçmişte yaşamış insan toplumlarının faaliyetlerini yer ve zaman göstererek, sebep-sonuç ilişkisi içinde belgelere dayalı olarak, objektif (nesnel) bir biçimde inceleyip açıklayan bir bilim dalıdır.

TARİH BİLİMİNİN ÖZELLİKLERİ

- 1- Tarih biliminde deney ve gözlem yapılamaz.
- 2- Tarihi bir olayın tekrar gerçekleşmesi mümkün değildir.
- 3- Tarihi olay belgelere dayanarak incelenir.
- 4- Tarihi olayın meydana geldiği yer ve zaman bellidir.
- 5- Tarihin konusu insandır.

TARİHİ OLAY NEDİR?

★ Tarihte insanlığı etkileyen siyasi, sosyal, ekonomik, dini ve kültürel konularda kısa sürede meydana gelen gelişmelere denir.

Tarihi olayın tekrarı olmaz. Olayların başlangıç ve bitiş süreleri bellidir.

Örnek: 751 Talas savaşı
1071 Malazgirt Savaşı

TARİHİ OLGU NEDİR?

★ Tarihte insanlığı etkileyen olayların ortaya çıkardığı sonuçlara göre uzun sürede meydana gelen gelişmelerdir. Tekrarı olur. Başlangıç ve bitiş tarihleri kesin olarak belli değildir. Olgular geneldir yani bir olay bir toplumu yada birden fazla toplumu etkileyebilir.

Örn: Türkler arasında İslamiyetin yayılması
Anadolu'nun Türkleşmesi

TARİH BİLİMİNİN YÖNTEMLERİ

- 1- Tarama (Kaynak Arama)
- 2- Tasnif (Sınıflandırma)
- 3- Tahsil (Çözümleme)
- 4- Tenkit (Eleştirir)
- 5- Terkip

NİÇİN TARİH ÖĞRENİRİZ?

1- Tarih, geçmişin ışığında bugünün anlaşılmasını ve yarına yön vermemizi sağlar.

2- Geçmişten ders alıp, geçmişte yaptığımız hataları yapmamamızı sağlar. Sayfanın devamı diğer sayfada.

3- Tarih milli ve toplumsal kimliğin durmasında etkilidir. (2)

4- Tarih uyguladığı yöntem gereği bireylerde araştırma ve kanıt kullanma becerisini arttırır.

5- Tarih Atalarımızla gurur duymamızı sağlar

6- Geçmişte Atalarımızın savaşta, barışta nasıl birlik beraberlik içinde olduğunu bilip, Bizde günümüzde yine birlik beraberlik içinde yaşarız.

TARİHTE KAYNAKLAR

Ana (Birinci el) Kaynaklar

Olayların yaşandığı döneme ait belgeler ve buluntulardır.
Örneğin: Hişyapılara ait paralar
Peygamberimize (s.a.v) ait Hırka, kılıç, kuran, saç gibi mezarlar gibi

İkinci el Kaynaklar

Olayların yaşandığı döneme yakın ya da o dönemin kaynaklarından faydalanılarak meydana getirilen eserlerdir. Örn: Sonradan yapılan heykeller, sonradan yazılan kitaplar

Kaynakların Sınıflandırılması

Sözlü Kaynaklar

- Efsaneler
- Destanlar
- Menkıbeler

Yazılı Kaynaklar

- Tablet
- Kitabeler
- Antlaşmalar
- Paralar

Sesli ve görüntülü kaynaklar

- Resimler
- Fotoğraflar
- Videolar
- Filmler

Gerçek Eşya ve Nesneler (Yazısız)

- Arkeolojik buluntular
- Tarihi eşyalar

NOT! Tarihî araştırmayı, incelemeyi ve öğrenimini kolaylaştırmak için sınıflandırma ve dönemlendirme yapılmıştır.

TARİHE YARDIMCI BİLİM DALLARI

KRONOLOJİ: Zaman ve takvim bilimidir.

COĞRAFYA: Yerleşim ve iklim bilimidir.

DİPLOMATİK: Antlaşma ve Vesika bilimidir.

ARKEOLOJİ: Kazı bilimidir. Su ve toprak altındaki kalıntıları ortaya çıkarır.

EPIGRAFI: Kitabeleri (yazıtları) inceler.

HERALDİKİ: Arma bilimidir.

ANTROPOLOJİ: Kafatası bilimidir. İnsan ırkını inceler.

NÜMİZMATİK: Eski paraları inceler.

PALEOGRAFYA: Eski yazı ve alfabetleri inceler.

FİLOLOJİ: Dil bilimidir. İnsanların kullandığı dilleri inceler. Mesela: Sümerce, Arapça, Rusça, Hititçe

ETNOGRAFYA: Kültür bilimidir. Örf, adet ve gelenekleri inceler.

SİCİLOGRAFI: Mühür bilimidir.

ZAMAN VE TAKVİM

✱ İnsanoplu yaşamı planlamak, düzene sokmak ve ihtiyaçlarını karşılamak için zamanı bölümlere ayırmıştır. Böylece Takvim ortaya çıkmıştır.

✱ Takvimler Ay yılına göre ve güneş yılına göre hazırlanmıştır. Ayın hareketlerine gözlenerek ve Güneşin hareketleri gözlenerek hazırlanmıştır.

NOT: Ay yılına göre ilk çalışmayı Sümerler yapmıştır. Güneş yılına göre ilk çalışmayı Mısırlılar yapmıştır. Ay yılında 1 yıl 354 gündür. Güneş yılında 365 gündür.

TÜRKLERİN KULLANDIĞI TAKVİMLER

1-12 Hayvanlı Türk Takvimi → Türklerin kullandığı ilk takvimdir. Yıllar hayvan adları ile gösterilir. Yılan yılı, Fare yılı gibi.... Ay isimleri ise 1. 2. 3. ay gibidir. Güneş yılına göre düzenlenmiştir.

2-Hicri Takvim: Hz. Ömer zamanında hazırlanmıştır. Türkler İslamiyeti kabul edince bu takvimi kullandılar. Hemen dini günlerimizle de bu takvimi kullanıyoruz.

3-Cekli Takvim: Selçuklu Sultanı Melikşah hazırlatmıştır.

4-Rumi Takvim: Osmanlı Devleti mali alanda kullandığı takvimdir.

5-Miladi Takvim: Günümüzde kullandığımız takvimdir.